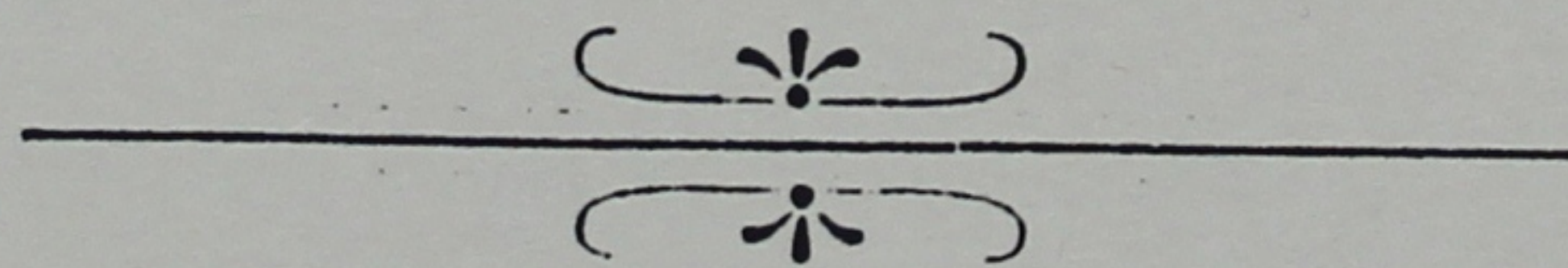

Hvad gagnar det samhället och
idioterna själfva att inlagas
på idiotanstalter?

Är det som vinnes värdt
hvad det kostar?

Hvad gagnar det samhället och
idioterna själfva att inlagas
på idiotanstalter?

Är det som vinnes värdt
hvad det kostar?

Mariestad 1896. Abr. A. Berg & Co.

Hvad gagnar det samhället och idioterna
själfva att intagas på idiotanstalter?

Är det som vinnes värdt hvad det kostar?

På dessa frågor, som tillsändts oss af en för
idiotundervisningen intresserad person, vilja följande
rader utgöra ett kort svar.

1:o) Vi torde få börja med besvarandet af den
frågan, hvad det gagnar idioterna själfva att intagas
på idiotanstalter?

Man skiljer ju mellan *idioter*, hvilka äro födda
med något om ock ringa och inskränkt förstånds-
ljus, hvilket åtminstone i någon mån kan utveck-
las, och *dårar* eller *vansinniga*, hos hvilka förstån-
dets ljus antingen slocknat eller är så omtöcknadt
och förvirradt, att all utveckling synes omöjlig. För

de förra äro idiotanstalterna, för de senare asyler eller hospitalen för sinnessjuka. Idiotanstalternas första syfte torde vara att under en längre eller kortare proftid söka få utrönt, om de sinnesslöa äro mäktiga af någon förståndsutveckling eller icke. För undervisning och uppfostran på idiotanstalten intagas efter regeln endast de, hos hvilka man har hopp om utveckling. Hvad gagn hafva då dessa af intagande på idiotanstalter? Vi svara utan omsvep: De hafva om ock i ringare grad alldeles samma gagn som de fullsinnade af god undervisning och kristlig uppfostran. Får en fullsinnad växa upp bland vildar eller i en omgifning af råa, ohyfsade och sedeslösa människor, så hjälper det ej, om han är född med de bästa anlag. Både intelligens och moraliska krafter sjunka ned till sinnesslöhet och sedligt fördärf. Genom undervisning samt Herrens tukt och förmaning blifva äfven de minsta frön till intelligens och kraft ökade och växa mången gång till större höjd än man anat. Detta är helt enkelt en *naturalag*. Nu händer det icke sällan med sådana, som ansågos för bildbara idioter, att de längre fram visa prof på en verklig sinnesrubbing, så att de icke mer höra till idiotanstalten, men sådant kan icke alltid upptäckas genast, ej heller har det fått anledning att bryta

ut förrän utvecklingen anlitat den svaga hjärnan. Såsom det kan misslyckas med fullsinnades uppfostran, så ock med idioters. Men båda kunna lyckas, och det är i detta hopp man griper verket an och grundar skolor och uppfostringsanstalter för så väl idioter som fullsinnade.

2:o) *Hvad gagnar det samhället, att idioterna intagas på idiotanstalter?*

Vi kunna icke såsom i Basedows dagar betrakta undervisning och uppfostran uteslutande »ur nyttans synpunkt», och därför nödgas vi framhålla, att det är samhällets, det kristna samhällets *plikt* att lära de döpta barnen att hålla allt det Kristus befallt, d. v. s. söka bibringa alla, de klenst begåfvade såväl som de rikt utrustade, så mycken kunskap, att de kunna med personligt medvetande tillegna sig kristendomens löften, skilja mellan rätt och orätt samt kännas fullt ansvariga för sina handlingar. Därefter kommer samhällets plikt att genom skolor och uppfostringsanstalter sätta det uppväxande släktet i stånd att försörja sig själfva och i möjligast största mått gagna samhällets intellektuella och materiella utveckling. Ofvanstående fråga beträffande idioterna torde närmast afse den materiella nyttan för samhället af idioternas uppfostran. Frågan sönderfaller då i tvänne frågor: Kan man i regeln

vänta, att idioterna efter genomgången kurs å anstalten kunna försörja sig själfva? Kan samhället i nämnvärd mån draga nytta af deras undervisning?

3:o) *Är det som rinnes värdt hvad det kostar?*

Med erinran om att vi nu inkommit på de materiela kalkylernas område, och att det i allmänhet anses omöjligt räkna med inkommensurabla kvantiteter, vilja vi fråga: Hvem kan beräkna den skada, som idioten själf tager till kropp och själ, om han får växa vildt i hemmet och i kommunen, ett åtlöje eller en hackkyckling för omgifningen? Hvem kan beräkna det lidande och de dåliga inflytelser på syskon, föräldrar och grannar, som en idiot blott till följe af sin idiotism kan utöfva? Vidare: hvem kan uppskatta värdet af att en af dessa fåkunniga genom undervisning och kärleksfull behandling snart nog röjer spår af hängifven tro på Frälsaren, innerlig kärlek till Gud och människor samt allvarlig afsky för det som är ondt, orent och lumpet? Den som sett idioters glädje öfver ett väl fullbordadt arbete på planteringslandet och i slöjdrummet eller i lässalen, han tycker att det är värdt mer än pengar.

I allmänhet torde det ej vara rådligt att släppa ut idioterna från anstalten vind för våg i lifvet. De behöfva nämligen mer än fullsinnade öfvervakas med uppmärksamhet och behandlas med kärlek, om de ej skola återfalla i slöhet eller lättare än fullsinnade förfalla i brott och laster. Idiotanstalten kräfver ett *annex*, nämligen *arbetsinrättningen*, men där skola idioterna under förständig ledning kunna utföra arbeten, som verkligen äro värda pengar och ej så litet förmå bidraga till, om ej fullt betala hvad som påkostas. I främsta rummet är och förblifver dock idiotanstalten såväl som blind- och döfstuminstitutet en barmhärtighetsinrättning.

